

FRANCÉS, M., FRANQUET, R., I TORRES, G. (COORDS.).
Los retos de la televisión pública ante la multidifusión digital.
 Barcelona: Gedisa, 2022. 373 pàg.
 ISBN: 978-84-18914-35-5.

PER CRISTINA FROILAN RODRÍGUEZ

PIF de la Universitat Autònoma de Barcelona

Cristina.Froilan@uab.cat

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0646-5418>

La televisió de servei públic dels darrers anys ha estat marcada per la convergència de mitjans i els esforços per adaptar-se a l'era de la multidifusió digital. Aquest procés de canvi s'ha vist agreujat per la crisi sociosanitària provocada per la Covid-19 i el marc geopolític actual, que han incrementat la desconfiança en la veracitat, la imparcialitat i l'objectivitat de la informació.

El llibre *Los retos de la televisión pública ante la multidifusión digital* (2022) ens introdueix en el canvi de paradigma de la multidifusió digital dins del context sociocultural i geopolític contemporani, que obliga a plantejar noves polítiques públiques a la comunicació audiovisual i altres estratègies per transmetre continguts transmedials més enllà de la televisió tradicional. Els coordinadors del volum, Miquel Francés, Rosa Franquet i Gabriel Torres, disposen d'una àmplia experiència acadèmica i investigadora en estudis sobre la televisió pública i els canvis en les diferents èpoques de la difusió d'informació. En aquest llibre, a més, els autors i les autores enalteixen i commemoren la llarga trajectòria i vocació d'Enrique Bustamante en la lluita d'una televisió de servei públic i de qualitat.

Miquel Francés, un dels coordinadors, obre el llibre amb una introducció sobre l'estat de la televisió pública en època de multidifusió digital i el context sociopolític que vivim, a més de descriure els punts que es tractaran al llibre. Tot seguit, en dos pròlegs que signen Patricia Corredor Lanas i Pedro Soler Rojas, s'hi exposa la biografia intel·lectual d'Enrique Bustamante i se n'homenatja la contribució acadèmica, respectivament.

Els coordinadors del volum fan una bona tria d'autors i autores amb persones del camp de la investigació en comunicació de gran expertesa i que disposen d'un coneixement ampli sobre l'objecte d'estudi, que és fàcilment observable en les seves contribucions. El llibre té un fil narratiu lògic i coherent, i es divideix en tres parts que resembren els tres eixos tradicionals de la indústria audiovisual: televisió de servei públic, continguts i formats, i audiències.

El primer apartat del llibre fa referència a l'estructura, els models i les tendències de les televisions públiques a Europa. La investigadora Carmina Crusafon repassa els models de les

televisions públiques i com estan evolucionant en aquesta època de transformació cap a un futur de l'audiovisual incert. Continua el catedràtic Emili Prado, que exposa la importància que encara conserven els legacy media tot i els reptes que presenta aquest ecosistema audiovisual convergent. Els autors Miquel Francés i Àlvar Peris observen els fluxos de producció de continguts a la televisió pública espanyola en un context d'audiències baixes, manca de credibilitat verídica, inestabilitat financera i empitjorament per l'arribada de la pandèmia de la Covid-19. A continuació, la professora Mª Trinidad García Leiva analitza la prominència, la descobribilitat i la visibilitat de determinats continguts, i reflexiona sobre els processos i les opcions de l'audiovisual de servei públic perquè el contingut arribi a la ciutadania dins de l'entorn digital. El capítol tanca amb una inspecció del professor Germán Llorca-Abad sobre el concepte de transmedia per a la televisió i les implicacions d'incorporar una certa transmedialitat en tot el procés comunicatiu d'un projecte audiovisual.

El segon apartat s'enfoca en la creació i l'adaptació de continguts i formats en l'era de multidifusió digital. Un dels coordinadors, Gabriel Torres Espinoza, comença fent una revisió descriptiva dels continguts i formats de servei públic, però també prescriptiva, tot incloent-hi productes que han tingut més rellevància transnacional, com ara les telenovel·les turques. Rosa Franquet, també coordinadora del volum, juntament amb les professores Belén Monclús i Núria García-Muñoz, contextualitzen la informació televisiva en les democràcies i en critiquen el valor estratègic en determinats períodes històrics. La doctora Lola Bañón Castellón estudia la transversalització dels informatius, d'acord amb les diferents franges horàries de programació, en especial les d'entreteniment. Finalment, l'autora Beatriz Narbaiza Amillategi tanca el capítol amb una aproximació als continguts i amb propostes sobre com atraure l'audiència jove cap a la televisió.

El tercer apartat fa referència a la projecció de públic, les audiències i l'estratificació social. L'investigador Joan Enric Úbeda contextualitza els períodes històrics de la televisió

pública fins al consum televisiu actual a través de dispositius diferents de la televisió. Els professors Carmen Peñafiel-Saiz i Lázaro Echegaray-Eizaguirre repassen l'adaptació de la televisió pública al nou escenari audiovisual tenint en compte el seu compromís de servei públic i les preferències de l'audiència. Els doctors Guillermo Orozco Gómez i Darwin Franco Miguez observen les tendències en el consum de mitjans, amb atenció a la transició des dels tradicionals ràtings fins al poder dels algorismes. Aquest apartat s'enllesteix amb un estudi sobre la representació de la cultura en els mitjans televisius de servei públic a mans de la professora Patricia Corredor Lanas, en un moment en què les plataformes ja s'han consolidat dins de la indústria audiovisual i el servei públic ha de continuar garantint la diversitat cultural i el pluralisme democràtic.

El llibre conclou amb un epíleg del catedràtic Agustín García Matilla que recull les oportunitats i els reptes per a RTVE en aquesta era de la multidifusió digital. L'autor contextualitza l'estat de la televisió pública i repassa les claus que han contribuït deteriorar-la, a més d'afegir una entrevista àmplia amb el director de la Corporació, José Manuel Pérez Tornero, on es tracten algunes de les idees per al futur de RTVE. L'epíleg també homenatja la contribució d'Enrique Bustamante en relació amb la televisió pública i ofereix una sèrie de conclusions i recomanacions per al futur de la corporació.

El llibre *Los retos de la televisión pública ante la multidifusión digital* és un tribut a Enrique Bustamante i la seva aportació extensa a una televisió de servei públic de qualitat, que, a més, actualitza els avenços de l'era de multidifusió i incorpora els canvis provocats per la Covid-19 i el marc geopolític actual. El volum, en definitiva, reflexiona sobre els nous reptes de la televisió pública davant la multidifusió digital en un escenari altament competitiu i complex, i fa una proposta acadèmica on es constata la potencialitat i les oportunitats que ofereix la convergència de mitjans.